

Míra Račko, náčelník HS Krušné hory v rozhovoru pro Deník: "Pět set zásahů, zima ale ještě nekončí."

20.3.2024 - | Horská služba ČR

U horských záchranářů je Miroslav Račko bezmála dvě dekády, v posledních pěti letech je náčelníkem Horské služby Krušných hor. Zažil tedy bezpočet krizových situací, ať už šlo o zraněné lyžaře na sjezdovkách, cyklisty na lesních stezkách, ale i rozsáhlé pátrací akce.

Tuto zimu popisuje jako netypickou, protože se mrazivé počasí střídalo s dlouhotrvajícími oblevami, což přineslo záchranářům řadu výzev. „Pokud je počasí takto vrtkavé, musíme počítat se všemi možnými druhy zásahů od lyžařských zranění přes horolezecké až po klasické nehody turistů, se kterými se setkáváme především v letním období,“ zmínil náčelník. Z pohledu horské služby však zimní sezona pokračuje až do dubna.

U jakých případů, které by se daly označit spíše za letní, jste v nedávné době zasahovali?

Třeba v únoru naši záchranáři ošetřovali úrazy, které jsou pro nás spíše typicky letní záležitosti. Šlo o pád cyklisty u Nakléřova nebo pád německého cyklisty v Tiských skalách. Poranil si nohu na turistické stezce ve Velkých Tiských stěnách.

Kolik jste měli za tuto zimu zásahů?

Necelých pět stovek v nejrůznějších situacích od klasických úrazových stavů při sportovních činnostech přes technické zásahy až po pátrací akce.

Mohl byste uvést příklad nějakého skutečně perného dne?

Kolegové ze stanice Klínovec zasahovali u vážně zraněného německého lyžaře, který při jízdě narazil do stromu. Když ho vyšetřili, pojali podezření, že se jedná o kombinované vážnější poranění nohy, hrudníku a hlavy. Povolali také kolegy z německé strany. Mezitím ho ošetřili, zafixovali a připravili k transportu ke stanici Horské služby Klínovec, kam dorazili i němečtí kolegové s posádkou záchranné služby. Během převozu se zdravotníci domluvili na leteckém transportu lyžaře do nemocnice, v hřebenové oblasti ale nebyly příznivé letové podmínky, proto ho převezli na stanici v nedalekém Oberwiesenthalu, kde si ho převzali zdravotníci z vrtulníku. Zraněných německých návštěvníků Krušných hor ošetřujeme poměrně hodně.

Před lety měla horská služba plné ruce práce hlavně v zimě, to už ale dávno není pravda s tím, jak skiareály investují do trailů pro kola a dalšího vyžití. Máte někdy volno? A kdy vůbec pro vás končí zimní a začíná letní sezona?

Ano nabídka služeb se rozšiřuje, takže naše kopce začínají být atraktivnější. Roste návštěvnost a s tím samozřejmě souvisí i rostoucí počet našich výjezdů. Když to vezmu X let zpátky, mohli jsme mít v dubnu, květnu a také v říjnu a listopadu takzvané okurkovou sezonu. Byl větší prostor na nějaké přípravy, výcviky a podobně. Teď je sezona vlastně celoroční, protože aktivit, které se dají dělat na kopcích v průběhu celého roku, je docela dost. Z našeho pohledu je prosinec až duben zimní sezona a květen až listopad letní.

Není to únavné? Stíháte si odpočinout a nabrat síly?

Řekl bych, že v průběhu let přibývá práce v terénu, k té se řadí i mimosportovní zásahy například v domácnostech či kolapsy v restauracích a hotelích, protože je naše práce úzce provázaná se zdravotnickou záchrannou službou. Jsme její prodloužená ruka. Zároveň se ale zvýšilo penzum různých školení. Ano, je to všechno časově docela náročné.

Prodloužená ruka záchranky... Když tedy chalupáře v Měděnci nebo ve Vejprtech stihne mrtvička, pravděpodobně u něj bude jako první?

Ano, například v případech, kdy je „domácí“ posádka na jiném výjezdu, dostaneme žádost o spolupráci.

Kolik máte členů horské služby?

V Krušných horách je nás 15 zaměstnanců, zhruba 60 dobrovolných členů a pět lékařů horské služby. V ideálním stavu by ta dobrovolná základna měla čítat k 80 členům, možná to ale v dalších letech doplníme. Zájemců a čekatelů je dost. Řekl bych, že je to díky kvalitní práci kolegů a veřejným obrázkem, který o ní vypovídá.

Zájemci jsou hlavně z řad sportovců?

Samozřejmě. Takoví, kteří se na kopcích pravidelně pohybují, ať už jsou to horolezci, sportovci, lyžaři. Základním předpokladem je, že by měli být alespoň průměrně zdatní sportovci.

Co u vás musí zvládat?

Když usoudíme, že se s nimi dá pracovat, pošleme je do kurzu základní školy horské služby, kde procházejí interním vzdělávacím procesem. Zaměřený je na zdravotvědu – teorii i praxi, horolezectví, organizaci záchranných prací, topografii, lavinovou problematiku a další. Záběr máme široký. Když složí zkoušky, stávají se řádným dobrovolným členem horské služby. Tento proces trvá v průměru čtyři až šest let.

Jak hodnotíte své technické vybavení?

Řekl bych, že je adekvátní tomu, co děláme, z dlouhodobého hlediska se to moc nemění. Operujeme záchrannými vozidly, skútry, čtyřkolkami. Velký posun je spíše v rámci používaných technologií. Náš messenger a elektronická kniha služeb, jak tomu říkáme, jsou dnes sofistikovaně propracované systémy, kde řešíme všechny výzvy, lokalizace v mapách, přístupy ke studijním materiálům a dalším datům. Systémy jsou napojené i na zdravotnickou záchrannou službu, což je velmi pozitivní.

U horské služby jste už 19 let. Jaká byla vaše cesta k ní? Přál jste si pracovat jako její člen, nebo se to zkrátka nějak přihodilo?

Ono se to vlastně přihodilo, podobně jako možná většině mých kolegů. Nějakým způsobem jsem se na těch kopcích pohyboval, hlavně jsem lyžoval, a když jsem viděl členy horské služby při práci, mělo to pro mě váhu. Řekl jsem si, že bych k nim třeba také mohl patřit. To vedlo k prvním kontaktům s horskou službou. A pak to začalo. Nejdříve jsem byl dobrovolný člen, později se to nějakou souhrou náhod vyvinulo tak, že je to moje práce, a dnes zastupuji naši oblast.

Jaké nejvážnější zásahy pamatujete za dobu svého působení u horské služby?

Mám to možná trochu posunutě, protože v rámci výkonu služby spolupracujeme s leteckou záchrannou službou v Ústí nad Labem, kde se setkáváme s poměrně ostřejšími zásahy. Ty nejhorší věci třeba vidíme právě tam v rámci stáží. Jde například o dopravní nehody s těžce zraněnými lidmi. Nerad bych byl ale konkrétní. Jsou případy, na které se vzpomíná lépe než na ty tragické. V obecné rovině jsou to poranění malých dětí, které je leckdy poměrně složité uklidnit a vysvětlit jim, co se bude dít. Ale když se dostanete k dítěti, které se s vámi i přes zjevné bolesti a strach snaží spolupracovat, protože chce být statečné, je to taková vnitřní radost. Pro tyto případy jim za statečnost věnujeme nějaký dárek, třeba plyšáka. Vlastně nedávno jsme podobnou situaci měli. Po pár týdnech se holčička nechala tatínkem dovézt k naší stanici na vozičku, měla zlomenou nohu, a dala nám obrázek s poděkováním.

Jak se dá skloubit rodinný život s povinnostmi záchranáře horské služby? Není to tak, že práce výrazně přerůstá do všeho, co děláte?

To je v mém případě hodně komplikované, protože práce mám poměrně dost. Kromě toho se věnuji dětem v lyžařském oddílu a navíc jsem členem vesnického zastupitelstva. Naše rodina určitě někdy trpí tím, že jsem neustále na cestách nebo řeším pracovní povinnosti. Asi by byla veselejší, kdybych měl těch činností míň. Naštěstí se kolem lyžování pohybujeme celá rodina, takže je tam společný prostor.

Co vám ta práce dává?

Udržuje mě ve střehu. Někdy je to ubíjející, protože je jí fakt hodně. Když jsou za mnou ale vidět nějaké výsledky a z dlouhodobého hlediska to někam směřuje, tak vím, že to není marné. To je to, co mě drží ve střehu. I když je to hodně náročné, stojí to za to. Kdyby se tohle roztránilo a přestal bych v práci vidět smysl, musel bych s tím vším seknout.

<https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3560-mira-racko-nacelnik-hs-k-rusne-hory-v-rozhovoru-pro-denik-pet-set-zasahu-zima-ale-jeste-nekonci>